

weder op de zaak zelve, na te pas aanvaard te hebben, teruggekomen wordt, en de zaak zelve, eerst aanvaard, later weder in hetzelfde stuk, voor de toekomst onzeker gemaakt wordt!

Ons dunkt, dat ook de vraag gepast mag heeten: waarin de Synode der Chr. Geref. Kerk berust heeft, toen zij in de Vereniging toestemde; en waarin de gansche Chr. Geref. Kerk berust heeft, toen zij bij de Vereniging allerwege zich oordeelde. Waarlijk? In hetgeen de Voorl. Synode of sommigen onder haar, mogen bedoeld hebben, toen zij met „het beding“ ge noegen namen? Of hebben de Synode der Chr. Geref. Kerk en die gansche Kerk met hun gemeend en ziel berust, in hetgeen de dui delijke woorden zelden, waarmede het beding aanvaard werd? De gansche Synode van Leeuwarden en de gansche Chr. Geref. Kerk heeft, er in berust, dat de Voorl. Synode van 's-Gravenhage met het oordeel der Leeuwarder Synode betreffende eigen opleiding, genoegen nam, onder voorbehoud ten vierde, dat zij hier mede niet tegensprak „dat de vereenigde kerken over de regeling dezer zaak later, indien noodig, hebben te oordeelen.“

Daarop hebben Syn. en Chr. Geref. Kerk vertrouwd. En daarop was de weg bij hen tot de door velen gewenschte Vereniging open. En de Vereniging werd gesloten. Waarop is nu de Vereniging gesloten? Op de bedoeling der Voorl. Syn. om het beding slechts voor dat oogenblik aan te nemen, of op een vast beding, dat ook bedoeld werd, ja juist bedoeld werd, voor de toekomst!

Het is vaststaande waarheid, dat de Syn. der Chr. Geref. Kerk en die gansche Kerk „het beding“ niet begreep als „na de kerkelijke ver eeniging“ niet meer te sullen of te kunnen be staan. Maar juist omgekeerd! Juist voor die toekomst, waarin het volgens aan de zijde der Voorl. Syn. te vinden bedoeling niet meer zou bestaan, juist voor die toekomst werd het beding algemeen door Kerk en Synode der Chr. Ge reformeerden geboofd, vertrouwd en bedoeld. Want het is gansche kerkelijk blijk, dat het doel alleen was en juist was: zich te vrijwaren, wat de eigen opleiding betreft, voor de toekomst.

De gedachte is dan ook gewettigd, dat de Heraut zelf niet vast in zijn schoenen staat betreffende de juiste opvatting van „het beding“. Want het oordeel, dat de Heraut 27 Dec. aan het slot van mijn stuk veide over de opvatting van schrijver dezes, vormt een scherp contrast met het oordeel van dat geachte blad op 15 Febr. 1903. Van de brochure „Bezwaren tegen het Beding“, welke niet anders dan de een voudige vrucht en uitwerking is van de door de Heraut op dit oogenblik gansche kerkelijk veroor deelde opvatting, heette het toen juist andersom. De Heraut zeide toch van dit geschrift: „der lezing en overdenking dubbel waard. Aan Da. D. zij onze dank geboden, dat hij te midden van zoveel verwarring een woord sprak, dat klaarheid in de nevelen brengt!“

Voor verdere beantwoording van het stuk van Prof. Rutgers, verwijs ik nog naar „Bezwaren tegen het Beding“ pag. 37-41.

Ds. Littooy spreekt volgens de Heraut van 27 Dec. van een „tweezijdigheid van dit ver bond“. In den zin, dat hetgeen in de „nadere bepalingen“ staat betreffende de Vrije Universiteit, op één lijn zou staan met „het beding“, waarop tot de Vereniging besloten werd, is ook dit zeer zeker niet juist. Zie „Bezwaren tegen het Beding“ pag. 9 en 10 en mijn stukken in de Basuin no. 17 en 19 van 1903.

Schrijver weet alzo „het Beding“ in be scherming? Wel tegen onwaar getuigenis, dat onwillens geuit werd, — maar niet tegen zijn eigen ongereformeerde karakter, en zijne niet dit karakter samenhangende kerk en kerkelijk leven verwoestende gevolgen! Want ook hier is het een waarheid: „Zion zal niet door den weg van onwaarheid en onrecht, maar alleen door recht verlost worden“. Door eersten de waarheid te spreken; door recht te doen aan de wederpartij. Het beding is waar, en legt aan de Kerken, zoolang het niet wettiglijk opgeheven is, verplichtingen op, en staat ook gezinsz gelijk met andere bepalingen die van minder ingrijpend karakter zijn. Want het beding be hoort tot die gewichtige bepalingen, die inder tijd leiden tot het besluit om de door velen gewenschte Vereniging te sluiten, en de hier voor noodzakelijke regelingen te maken. Maar ook moet het Beding nu aan zuivere beginselen gebonden worden, en er moet duidelijk gezegd worden, dat het Beding geen recht heeft beding van de onderlinge eenheid en het samenleven van Kerken te zijn die, als onze Gereformeerde Kerken, onbedongen bijeen behooren. En er moet op gewezen worden, dat onze Kerken nu dan ook met dit principieel onwettige beding reeds zwaar gekastijd worden, en hierdoor ge maand worden om tot gezonder beginselen te komen in zake kerkelijk leven en kerkverband. Het beding, ten volle gekend als beding, zal vanzelf bij ons Gereformeerde volk, zoowel „A“ als „B“, onbemind weren, en de weg tot een wettige en werkelijke opheffing van een beding, dat geen beding mag wezen, zal vanzelf open liggen.

Ontvang, hooggeachte Redactie, mijn be leeden dank voor de zoo vriendelijk verleende plaatsruimte.

Met heilbede,
Uw di.,
A. M. DIKMAN-DE
Den Haag, 5 Jan. 1904.

Gereformeerde Gezondheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEVEN: Enter en Vledder, H. M. Horjus, cand. te Medemblik.
AANGENOMEN: St. Filipslaan, L. Boone, te Terneuzen.
BEDANKT: Schouwerzijl, R. K. M. Hummel, te Langeslag.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEVEN: Zuidervoude, J. E. Koopmans, cand. te Amsterdam. — Baardwijk, L. P. Louwe Kooijmans, te Nieuw Helvoet. — Annerveen, A. Basuin, cand. te Velp. — Arkel, C. H. Hage, cand. te Leiden. — Purmerend, J. C. Benit, te Terborg. — Heteren, J. L. Tichelaar, te Nijland. — Hillegom, P. S. Meerburg, te Maasland. — Vorden, J. J. van den Broek, te Zutphen. — Buitenpost, A. S. Talma, te Rijperkerk. — Veerwoude, E. ter Spill, te Ruinen. — Helenaaven, J. A. Hoek, cand. te Utrecht.
AANGENOMEN: Enter, W. Groeneweg, te Stavoren. — Workum, J. U. L. mborgh, te IJhorst. — Nieuw-Scheemda, N. C. Reukens, te Cornjum. — Ouwerkerk, J. C. Kars, cand. te Goudriaan. — Heenveld, C. H. Hagen, cand. te Leiden.
BEDANKT: Zeehuizen, E. H. Jonker, te Lian den. — Uithuizen, Dr. E. A. C. Friling, te Delfzijl. — Witterwium, J. Werkman, cand. te Mid delstum. — Grollou, de W. H. Engelkes, cand. te Groningen. — Suameer, J. A. Hoek, cand. te Utrecht. — Oudeschans, B. Scholten, te Sellingen.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden die ons de verschuldigde abonnementsgelden over het afgelopen kwartaal reeds toezonden, nemen wij de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, beleefd te verzoeken zulks alsnog uiterlijk den 30sten dezer te doen en hun postwissel te adresseeren aan

De Administratie van „De Heraut“ Amsterdam.

De abonnementsprijs is voor De Heraut f 1.20 per kwartaal.
Intekenaren op het premiewerk DE GE MEENE GRATIE, die het daarvoor verschul digde driemaandelijkse wenschen te voldoen, herinneren wij aan de kwartaal-betaling van f —.75 per aangevraagd exemplaar.
Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.
DE ADMINISTRATIE.
Amsterdam, Jan. 1904.

Advertentien.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
WESTERMARKT No. 21
AMSTERDAM.

In een Christelijk gezin in Den Haag wordt gevraagd eene
beschaafde Dame,
van middelbaren leeftijd, voor het bestuur van de huishouding.
Brieven te adresseeren Den Haag, Banka straat 133.

Binnenkort verschijnt een GOEDKOOPE UITGAVE van:

Gomer voor den Sabbath.
Meditatiën over en voor den Sabbath,
DOOR

Dr. A. KUYPER.
Prijs f 1.25. — Gebonden f 1.75.
BOEKHANDEL
AMSTERDAM.
HÖVEKER & WORMSER.

Rijksbijdrage
voor het
BIJZONDER ONDERWIJS.

Bij de Firma A. J. H. FLOKKE, te Hil versum, zijn verkrijgbaar:
De Modellen A—L, vastgesteld door Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, d.d. 31 Dec. 1901, benevens de Nota bij deze modellen behorende.
Model A, B, E, F, G, H, J, K en L, a f 0.06 per ex.
„ I, gezegd, a f 0.85 per ex.
„ C en D a f 0.05 per ex.
Nota, behorende bij de Modellen, f 0.10.
Rooster van leuren,
(voor 8 klassen), f 0.15
Klasserooster, Model I.
(voor enkelvoudige klassen), f 0.02½
Klasserooster, Model II.
(v. klassen, gesplitst in 2 afd.), f 0.02½
Enveloppen (23½ x 13½)
met bedrukt adres voor H.H.
Schoolorieën, per 100 Ex. f 0.85

Voorloopige aankondiging.

Binnenkort verschijnt een bundel liederen met muziek, onder den titel:

VLUCHTHEUVEL-ZANGEN
VAN

Dr. H. PIERSON, te Zetten.
BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdam—Pretoria.

HOMOPATHISCHE APOTHEEK
van **ALBERT SOMMER.**

Amsterdam, Heiligenweg, hoek Singel.
Grootste Inrichting in Nederland.

Voor Asthmajders: BIER'S Bougies en Siga retten; onovertroffen succes en goedkoop.
HENSELS TONICUM voor zenuwlijders, per fl. f 1.20.

HAMAMELIS SUPPOSITORIES, tegen aam belen, per doos f 1.25.
Hoesttabletten, per flacon f 0.60.

Spijverteringstabletten, per flacon f 0.75.
ARNICA HAAROLIE, tegen het uitvallen van het haar, per fl. f 0.80 en f 1.10.
Hulapotheken met handleiding f 5.50.
Franco en gratis prijscourant en brochures.

Vereeniging ter bevordering van Christelijke Lectuur.

Aan de leden der Vereeniging voor 1901 wordt in den loop dezer maand verzonden als eerste uitgave voor Jaargang 1904:

BESCHAVING
DOOR

FR. BETTEX.

De leden dezer Vereeniging betalen jaarlijks f 5.— en ontvangen daarvoor van elke in dat jaar verschijnende uitgave der Vereeniging een exemplaar gratis, tot een gezamenlijke waarde van minstens f 5.—. Bovendien heeft ieder lid recht om in den loop van het contributiejaar uit den catalogus der Vereeniging ingenaide boeken tot een bedrag van f 5.— te ontfieden. Ieder lid betaalt dus f 5.— en ontvangt voor minstens f 10.— boeken.

Meer vraag den catalogus aan.

BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER.

TER PERSE om eerstdaags te verschijnen:
VIER UWE VIERDAGEN.
MEDITATIËN
voor de Christelijke Feestdagen,
DOOR
Dr. A. KUYPER.
Prijs . . . f 1.90; in stempelband . . . f 2.40.
BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER.

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN,
DAMRAK 60 en DAM 15-17.

Koopen en verkoopen EFFECTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden en Zilveren MUNTEN en vreemde BANKNOTEN. Sluiten PROLONGATIËN en BELES NINGEN. Nieuw gelden à DEPOSITO tot dagelijkse vast te stellen rentevoers.

Eerstdaags verschijnt eene belangrijke studie van

Dr. L. H. WAGENAAR,
Predikant te Middelburg,
GETITELD:

Het leven van GRAAF WILLEM LODEWIJK

EEN VADER DES VADERLANDS.
(„Ux Helt“.)
Met platen en portretten.

Prijs f 3.90; in stempelband f 4.60.
BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering,
gevestigd te

Amsterdam, Keizersgracht 547-549,
sluit alle Kapitaals-verzekeringen, Weduwe-pensioenen, Lijfrenten, enz.

Onderlinge
Nederlandsche Hypotheekbank,
te Groningen, Jacobijnerstraat 18.

Onze 4 pCt. Pandbrieven, met winstaandeel, zijn thans verkrijgbaar tegen den koers van 99½ pCt.

De Directie:
BOMERS.
VAN SWINDEREN.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:
Voor de Vereeniging:
Aan Legaten:
Door den heer C. J. de Bordes te Velp, van wijlen den heer A. Walkart Ames hof f 1500.—
Aan Contributien:
Door den heer Jn. Plas Jz. te Purmerend: uit Marken f 32.—, uit Ransdorp f 0.50, samen f 32.50; door den heer G. Lucas te Dalfsen f 21.50; door Ds. J. J. Impeta te Katwijk aZee f 21.—; door den heer R. de Vries te Winsum (Fr.) f 14.—; door Ds. J. Brouwer te Oudewetering f 125.—; door den heer M. Hilverda te Abbega: uit Abbega f 7.50, uit Oosthem f 11.—, uit Westhem f 5.—, uit Folsgare f 2.50, samen f 26.—; door den heer G. Dijkstra te Wolvega f 5.—; door het Locaal Comité te Amsterdam f 167.20 en door J. F. P. W. f 16.—; samen f 183.30
Aan Collectien: (voor de Theol. faculteit) van de Geref. Kerk te Rotterdam A f 142.—; van idem te Katendrecht f 16.90; van idem te Driebergen f 44.67; van idem te Oosthem c.a. f 12.05; van idem te Veerswijk f 10.52; bij een sprekebeurt te IJselstein f 3.78.
Aan Schenkingen:
Door Ds. A. L. Ruijs te Montfoort (een dank offer 1903) f 1.—
Voor de Medische Faculteit:
Door den heer C. J. de Bordes te Velp, legaat van wijlen den heer A. Walkart Ames hof f 3000.—
Voor de Bibliotheek:
Door den heer C. J. de Bordes te Velp, legaat van wijlen den heer A. Walkart Ames hof f 1000.—
Voor het Hospitium:
Door den heer C. J. de Bordes te Velp, legaat van wijlen den heer A. Walkart Ames hof f 3000.—
Voor het Studiefonds:
Door den heer C. J. de Bordes te Velp, legaat van wijlen den heer A. Walkart Ames hof f 3000.—; door Meij. H. Houtman te Hilversum, van de Halvest. vereen. f 67.—; door Mevr. Sluis-Miedema te Enkhuizen, van de Halvest. vereen. te Sneek f 6.50; door den heer H. Lijb te Kralingen, van de Halvest. vereen. f 35.94
S. J. SEEFAT,
Hilversum, Penningmeester.

Uitgave van HÖVEKER & WORMSER te Amsterdam en te Pretoria en van H. J. DEN BOER te Baarn:

(„SELF AND SEX-SERIE“.)

Wat een jonge man behoort te weten.

Naar het Amerikaansch van
Prof. SYLVANUS STALL, te Philadelphia.

Alleen gebonden verkrijgbaar. — Prijs f 1.50.

Dit boek is het eerste van eene serie, waarin binnen zeer korten tijd verschijnen:

Wat een jongen behoort te weten.
Wat een jonge man behoort te weten.
Wat een jong-getrouwd man behoort te weten.
Wat een man van 45 jaar behoort te weten.
Wat een jong meisje behoort te weten.
Wat een jonge vrouw behoort te weten.
Wat een jong-getrouwde vrouw behoort te weten.
Wat een vrouw van 45 jaar behoort te weten.

Deze boeken zijn in Christelijken geest geschreven door Professoren en Doctores in Amerika.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,
Gevestigd te GRONINGEN.

OUDE BOTERINGESTRAAT No. 72, hoek MUURSTRAAT.
Telefoon Intercommuniaal No. 674.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABUIS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WITTEWAAL VAN STOEFTWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK, J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA en Mr. H. VAN DER VEGTE.

Raad van Toezicht: J. BOUWES, Jhr. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven,
koers 100 pCt., in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaren. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en RADIUS en DANE, Keizersgracht 207 (Hilversum, Torenlaan 56) te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie:
M. BROUWER, Mr. W. SWITTERS, F. J. BOLT.

BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER,

Kalverstraat 154, Amsterdam.

Theologische en Algemeene Boekhandel.
STEEDS VOORHANDEN:

TAUCHNITZ' Edition en Unwin's Library à f 1.— p. deel; Reclam's Universal-Bibliothek, Bibliothèque Nationale, Les grands artistes: à f 2.40 p. deel, gebonden en rijk geill.; RAPHAEL, DUKER, WATTEAU, TITTIEN, RUBENS.

DIRECTE verbinding met het Buitenland.

SPECIALITEIT in Engelsche en Hollandsche OMSLAGKALENDERS.

Muurteksten. — Kerkboeken. — Huis- en Kerkbijbels. — Kinder Lees- en Prentenboeken. — Photographien. — Koraalboeken.

Boek- en Courantdrukkerij: DE HÖVEKER KROON & BAKKER, Amsterdam.

Zending onder de Joden
der GEREFORMEERDE KERKEN.

Met hartelijken dank ontvangen door Ds. E. Kropveld te Rijswijk, van J. H. O. te Leiden f 2.50, zijnde dit verbetering van vorige opgaaf. Verder ontvangen in December, door Ds. Dijkstra te Dieven, van de Jongel. vereen. te Dwingelo f 2.50; gift uit Dwingelo f 1.—; van E. D. Kraan te 's-Gravenhage, bijeenverzamelde gelden f 2.50; door Ds. R. Heidema te Heinoord, van de Geref. Kerk aldaar f 5.—; van Meij. J. Zeldendijk te Gouda, uit H. Ed. busje f 21.—; van Ds. F. Bruinsma te Beetgum, gevonden in de Kerkcollectie f 5.—; door G. J. Mijer te Harderwijk, van de Geref. Kerk aldaar f 5.—; gevonden in coll. 13 Nov. 1902 f 1.—, collectie 8 Nov. 1903 f 9.97, nagift f 1.—; door Ds. E. Kropveld te Rijswijk, van P. Goudappel te Delft, van Mevr. Tobit aldaar f 3.—; van Ds. J. Brouwer te Oude Wetering, uit de catechisatiebus f 2.50; van M. v. d. Dool te Rijswijk f 1.62; van N. N. te S. Kerstgave f 0.50.

Met dringende aanbeveling,
N. KOOPS,
Oosterstraat 25, Rotterdam.

In plaats van f 29.00 voor f 13.50.

De STATENBIJBEL met 40 fraaie platen en 5 kaarten, volledige kanteekeningen, duidelijke druk op best papier, in de thans gangbare taal overgebracht door Dr. A. KUYPER, Dr. H. BAVINCK en Dr. F. L. RUTGERS, gebonden in sol. den, prachtige band, met vergulden rug en platteel (deze band alleen kost f 8.50), fonkelnieuw exempl., waarvan de prijs bij uitgaaf f 29.— is, te koop aangeboden voor den buitengewonen lage prijs van f 13.50. Verzending franco in kistje. Betaling na ontvangst en niet naar genoegen, kan franco teruggezonden worden.

Br. fr. motto: „Statenbijbel“, Bur. Heraut, Amsterdam.

TER PERSE, om eerstdaags te verschijnen als No. 4 van het Orgaan van „Boez“:

Vrijmaking van den Arbeid

DOOR
Ds. J. C. SIKKEL,

voorgaangaan door een OPEN BRIEF aan
Ds. W. H. GISPEN Jr., te Baarn.

Deze brochure, ruim 10 vel groot, zal ook afzonderlijk verkrijgbaar zijn.

BOEKHANDEL
HÖVEKER & WORMSER.

Eet NU Kaas.

Malsch en vet, 3 st. EDAMMERS samen 10 Pond, fr. hs. f 2.25 na postw. of Remb.

D. DE BUNJE-DITMAR, Leeuwarden.

Dit blad wordt uitgegeven door de ADMINIS tranties, en kunnen voor he

Dan

Zagen wij

eerste gebod,

souverein en

verplicht tot

harten, wij

Geds voor de

tot Hem, tot

afgedacht van

Thans hebb

die als Zijn e

de zondige m

niet houden, i

als zij zich a

dere goden vo

richt tot zond

Vooraf zij e

richte het ee

de Schrift van

verbod tot het

volk, dat Hij

wereld had ut

op het heilige

dere Genade,

richt tot de

erf staat.

Het is toch

bod handhaaft

anders wil dan

Maar juist e

verbod ook ge

ticuliere Genad

heiden en den

het ditmaal we

maar nog niet

volk bezien.

De buiten-Ch

onze aandacht

gebod.

Eerst in een

het te beschou

voor het Christ